

ОФІЦІЙНІ ЗВЕРНЕННЯ СЕЛЯНОК УКРАЇНИ ДО ВИЩОГО ПАРТІЙНОГО КЕРІВНИЦТВА ЯК ОДИН З МЕТОДІВ БОРТЬБИ ПРОТИ РОЗКУРКУЛЕННЯ

В роки колективізації та голодомору 1932-1933 рр. склалася тяжка ситуація. Одним з методів боротьби влади проти *“ворожого класу”* на селі була політика розкуркулення. Найтяжче це сприймали жінки-селянки, які намагалися не допустити цього у своїй сім’ї.

Селяни, яких залишали без засобів існування, були змушені відстоювати свої права. Починаючи з 1929 р., до ВУЦВК надходять скарги від розкуркулених селянок, які скаржаться на незаконно продане рухоме й нерухоме господарство головою сільради [1, с.98].

В 1930 р. до голови ВУЦВК Г.І.Петровського надходять скарги про самоуправство місцевих керівників. Одна з селянок (член Комітету незаможних селян і член сільради) писала: *“нас б’ють і плакать не дають”*, розкуркуливши все майно [1, с.223-224]. А з осені 1931 р. надходять листи про голодування колгоспників та тяжкий стан артілей. Були випадки, коли селянки безпосередньо зверталися до самого Петровського на особистому прийомі, де скаржилися про незаконне розкуркулення та виселення з хат. Після чого їх прохання офіційно розглядалися, і навіть, вирішувалися на користь селянок [1, с.366-368].

Згідно заяви селянки з с.Майданівка Бородянського району до ВУЦВКу *“5 грудня 1931 року Майданівською сільрадою було забрано майно, одяг разом із скринєю за несплату державних боргів, таких як сільськогосподарський податок та самообкладання”*. Навіть коли з боргами розрахувалися, одяг жінці не повернули [1, с.370].

В с.Сміле Недригайлівського р-ну на Сумщині сім’я з 7 осіб, що мала 4 га землі, була обкладена податком в 62 крб. Після виплати одного - приходив наступний податок. Незмога розрахуватись з владою призвела до конфіскації всього майна і *“чуть ні в одних рубашках вигнали із хати. Даже 80 років старика, нашого батька, хворого, зтягли з печі й викинули на двір полугололого, больного, який через неділю вмер в чужій хаті...”* [1, с.413-414]. Така ситуація була непоодиноким. Селянки, звертаючись до Г.І.Петровського, прохали розібратися у даній проблемі та допомогти їм.

Селянка з колгоспу *“Червоний партизан”*, що на Харківщині, подала заяву про те, що за 3 роки вона з *“синами-підростками”* працювали 220 трудоднів, а голова колгоспу їх *“ісключив, і не дає*

аванс”. Жінка прохає розглянути її справу [1, с.607]. Жителька хут.Бровкова Шляхівської сільради П.Щербак у своїй заяві до Валківської районної контрольної комісії робітничо-селянської інспекції просила про повернення їй поля, конфіскованого за відро нарізаних колосків на власному посіві, оскільки вона живучи без чоловіка та, маючи 4 дітей, не може прогодувати їх [1, с.222-223].

На Дніпропетровщині селянка подала заяву в районну прокуратуру про невидачу хліба за роботу в артілі, де працює вона з двома дочками, мовляв *“хліба нема й крихти в хаті, на роботу ходять без куска хліба, а сільрада дає 4 рублі. Тому не можу робити на ті гроші в теперішнє время, коли хлібина коштує 15 крб.”* [1, с.591].

З інформації прокурора П’ятихатської дільниці від 30 жовтня 1932 р. про факти порушення законності в с.Жовте П’ятихатського району на Дніпропетровщині можна дізнатись, що *“в роботі бригад було занадто брутальне поводження до групи громадян, до яких застосовувалось розкуркулення, припустивши навіть такі вчинки до громадянки Торби, яка лежала хвора третім днем по пологах. Перенісши жінку в сусідську хату разом з немовлям в непритомному стані, дитина померла. На очах хворої забрали всі її речі, розвалили грубу, ніч”*. Далі наводяться і такі факти, що громадянка П.Тиндюк (дружина статиста райвиконкому, колгоспниці), яка теж була розкуркулена, при жахливому поводженні бригади, змушена була зчинити галас, після чого, *“закривши двері на ключок, стягли з неї чоботи і нанесли побої...”* [2, с.27].

З 1 січня до 22 квітня 1932 р. до ЦК КП(б)У та особисто Й.Сталіну було надіслано 115 листів, причому, на квітень припадає найбільша їх частина - 64 листи [3, с.107].

Отже, селянки, будучи переконані, що їм допоможуть *“згори”*, зверталися до вищепосадовців і очікували відповіді на свої листи. Але ніхто так і не дочекався відповіді, оскільки влада не була в цьому зацікавлена. Лише жінки, які безпосередньо були на прийомі, зокрема, у Петровського, зі скаргами на свої проблеми, отримували позитивний результат. Але, такі випадки траплялися рідко. Селянки залишалися один на один зі своєю бідною, і тому шукали порятунку іншими методами, вперто ухиляючись від *“більшовицької політики на селі”*.

---

1. Колективізація і голод на Україні, 1929-1933 / Упоряд.: Г.М.Михайличенко, Є.П.Шаталіна; відп. ред. С.В.Кульчицький. - К., 1992. - 736 с.

2. Народна трагедія. Документи і матеріали про голод 1932-1933 років на Дніпропетровщині / Ред. Іваненко В.В. - Дніпропетровськ, 1993. - 84 с.

3. Сергійчук В. Як нас морило голодом. - К., 2006. - 392 с.